

THEATRUM
UNIVERSALE OMNIUM
ANIMALIUM

PISCIUM, AVIUM, QUADRUPEDUM,
EXANGUIUM, AQUATICORUM, INSECTORUM,
ET ANGIUM,

CCLX. TABULIS ORNATUM,

Ex Scriptoribus tam antiquis quam recentioribus,

ARISTOTELE, THEOPHRASTO, DIOSCORIDE, ÆLIANO, OPIANO, PLINIO, GESNERO, ALDROVANDO, WOTTONIO, TURNERO, MOUFFETO, AGRICOLA, BOETIO, BACCIO, RUVEO, SCHONFELDIO, FREYGIO, MATHIOLO, TABERNOMONTANO, BAUHINO XIMENE, BUSTAMANTIO, RONDELETIO, BELLONIO, CÆSIO, THEVETO, MARGRAVIO, PISONE, & aliis maxima curâ à J. JONSTONIO collectum,

Ac plus quam Trecentis Piscibus & Animalibus

Nuperrime ex INDIIS ORIENTALIBUS allatis,

Ac nunquam antea his terris visis, locupletatum; cum Enumeratione morborum, quibus medicamina ex his Animalibus petuntur, ac Notitiâ Animalium, ex quibus vicissim Remedia præstantissima possunt capi; cura

HENRICI RUYSCH M. D. Amstelæd.

VI. PARTIBUS COMPREHENSUM.

TOMUS II.

AMSTELÆDAMI,

Prostat apud R. & G. WETSTENIOS.

M D C C X V I I I.

Cornua, idem, libras circiter duodecem appendere tradit, esseque longitudine ferè duorum pedum, non ramosa ut cervorum, mucronibus tamen aliquot divisa, dodrantem lata, armi potius quam cornu figurâ, & advehi ex Lithuania. Cornu verò Magnæ feræ nomine ad Aldrovandum missum, septem tantum libras duodecim unciarum appendit, ea juxta caput crassitudine ut vix manu comprehendi possit, quinque ornatum mucronibus hinc inde binis, mox ab uno latere, alio, & ab altero, etiam alterius ostendens rudimentum, latitudo inter primos ramos trium ferè dodrantum. Tota ferè tibia simul cum unguibus libras pendebat tres cum dimidia. Icon quæ hic exhibetur Aldrovandi est. Ad *Naturam* ipsius spectat, quod animal hoc à venatoribus agitatam ad aquas confugiat, & aquam ore haustam, fervidam in canes evomat: quòd rarò solum conspiciatur, sed terrâ nivibus oblecta multa progrediantur simul: Unum procedit properando, ut occasio postulat: alia singula sequuntur eundem tenorem & modum servando, & primi vestigia calcando, ita ut si quis rei inscius ipsa insequatur unius tantum vestigia se cernere existimet: quòd sitis laborisque adeò sit patientissimum, ut diem noctemque immensa spacia privatam cibo, conficere possit: quòd pulli captu adeò successivè mansuescant, ut naturali urgente siti maxima cerevisiæ vasâ à discumbentibus propinata ebibant: quòd tantam vim in ungula gerant, ut tactum ictu lupum illicò interimat, & elabente cane, opposita arbor elidatur, quasi fungus adefset. De *Uso* in cibus, hoc dixisse sufficiat, carnibus ubique vesci regionis incolas, & recentibus, & sale conditis: crassi tamen & melancholici succi apparere. In *Medico usu*, *cornua*, *nervi*, & *ungula*, laudantur. *Cornua* olim inter adstringentia duntaxat habebantur: post inter antipileptica relata sunt, modò inter festum assumptionis B. Mariæ virginis & nativitatisejusdem abscinderentur. Alii, die Ægidii festo demi debere opinantur. *Nervi* ad spasmum in Suecia adhibentur. Modus adhibendi, zonam ex eo facere, & membro læso circumligare. *Unguis* seu ungula, Epilepsiæ & hysteriæ affectioni convenit. Conditiones ad efficaciam requisitæ, ab Olao Magno ponuntur. Ungula exterior, inquit ille, dextri lateris posterioris pedisonagri, (sic alcem vocat) masculi, qui non genuit, abscissâ à vivo pede securi, vel alio instrumento avulsa, post medium mensis Augusti spasmum aut morbum caducum patienti adhibita, continuo sanat. Applicatur rectè, si vel sinistra manus annulari, adponatur: vel annulus ex eodem factus, eidem indatur: vel pars unguis sinistrae palmæ imponatur, manusque in pugnum complicitur: vel ejusdem por-

tiuncula in aurem sinistram missa, & aliquandiu veluti scalpendo moveatur. Suffocatae mulieri, rasura cum zedoaria, anaticis partibus felicissimè exhibetur. Formulas ex ea antepilepticas in authoribus vide.

ARTICULUS XI.

De Rhinocerote.

Rhinoceroti nomen à cornu, quod in nare pullulat, nomen datum est. Quidam apud Diaconum, *bovem Egyptium* appellant: alii ex Pausania, *Athopicum quadrupedem* seu taurum, sed falsò. In Ægyptum non potuit nisi fortuito casu inferri. Pausanias verò in Æthiopia taurum esse dicit, qui ob similitudinem cornu ab ignaris Rhinoceros appelletur. Nullum animal est, cujus *descriptio*, inquit Aldrovandi continuator, magis sit in lubrico. Et certè Plinius breviter se expedit. *Unum ei in nare cornu, longitudinem cum elephante parem, curamultò breviora, colorem buxum.* Tantundem & Agatharcides apud Photium protulit. Nicolaus de Comitibus Venetus, Rhinocerotem suillo capite, bovinâ caudâ, elephantino colore, cornu bipedalis longitudinis gerentem, nobis fingit, in provincia Mangi. Ælianus, qui Græcorum permultis & Romanorum visum & benè notum describere frigidum esse putat, in summa nare cornu gerere ait, mucronis acuti, robore nec ferro quidem concedens: pellem tantæ firmitatis, ut ægrè jaculo penetrari queat. De *Cornu* maxima est discrepantia. Tertullianus unum tantum adsignat: Martialis verò duobus depræliari scribit. Utrumque hoc, secundum eundem in capite; secundum alios in humero dextro alterum & brevius esse. Nummus Domitiani utrumque in naribus ponit. Alii majus cornu in naso, minus in fronte, aliquo supra spacio, collocant. Sed nec de *forma* ejusdem conveniunt. Alii rectum instar tuba, lineâ nigrâ trascurrente ponunt: alii sine linea. Artemidorus apud Strabonem, qui Rhinocerotes longitudine parum ab elephantis excedere, magnitudine tauri, formâ apro proximâ esse ait, recurvum & omni ossè durius facit. Diodorus simum, Agatharchidas & Solinus repandum vocant. Addit Artemidorus, belluam duo cingula tanquam Draconum volumina dorso usque ad uterum circumeuntia habere, alterum jubam versum, alterum ad lumbum, hæcque de ea se dici, quòd sibi visa esset. At Bontius, quem in Capra Pazaartica citavimus, quique Rhinocerotem vel centies non tantum cavæ inclusum, sed & in sylvis vagantem vidit, ita nobis eum describit. Cute è nigra est cinericia, instar Elephantinæ, rugosa admodum, cum profundis plicaturis circa latera ac in dorso: crassam admodum habet pellem, ut

Natura.

Usus.

Diacon.
l. 16.
Pausan.
Bœoti-
cis.Plin. H.
N. l. 7. c.
20.Photius
Biblioth.
Cod. 250.Ælian.
H. A. l.
17. c. 44.Tertull.
3. contra
Praxeam.
Rer. Indi-
car. relat.
l. 3. c. 7.Strabo
Geogr. l.
16.Diodor.
Sicul. Bi-
bliothec.
l. 4. So-
lin. Poly-
hist. c.
63.Boerhaav.
Medic.
Iodoc. p.
16.

C A P U T III.

De Ruminantibus non Cornigeris.

A R T I C U L U S I.

De Camelo.

HAËtenus de ruminantibus Cornigeris hæc summatim, sequuntur, non ruminantia, *Camelus* nempe, & *Camelopardalis*. *Camelus* vel ab Ebraico Gamal, quod Camolum significat; vel à καμω laboro, quod sit animal ad labores dossuarios aptissimum: vel ab χαμηλὸν humile & breve, quod quando onerantur, ut humiliores fiant, accumbant: vel quasi καμμησῶς curvus, quod media femora curvet, utpote juxta crurum altitudinem concisum ac decurtatum, ut Artemidorus ex Eveni sententia derivat, dicitur. Bifulum est animal, sed ita, ut à posteriore parte ad secundam usque digitorum flexionem pes bipartiat: at anterior leviter bipartitus sit, ad primos usque eorundem nodos: fissurarum verò intervalla expleat quid, quale & anseribus. Peculiaris ipsis in dorso gibber, quo cætera animalia carent. Habent & infernè alterum superiori simile: quo reliquum fulcitur corpus, ubi genua summittet. Papillæ ei quaternæ, quot & vaccis. Cauda, asininæ similis. Genitale, ponè idque tam nervosum, ut ex eo confici possit, quo arcus fidissimè intenduntur. In unoquoque crure genu unum: neque plures plicaturæ, ut Herodotus innuit: verum tot videntur, quod albo subducta sunt. Similis bubulo talus. Clunes pro corporis ratione exiguæ. Fel non discretum, sed venulis quibusdam confusum. Nulli in superiore maxilla priores dentes. Soli ex non cornigeris duo ventriculi, quod spinosum ligneumque alimentum depascatur. Ideò & membrana oris interior, ex toto aspera est, & ea quæ ventribus obducitur, similiter. Medullæ & sevi apud authores quoque mentio. Reperiuntur in Africa & Asia, Bactrianos imprimis & Arabas. Anaxagoras etiam in Jonia ad urbem Clazomeniam, agros suos gregibus & Camelis depascendos reliquit, ut ex Suida vertit Hieronymus Wolfius. Romæ superato ad Rhyndacum amnem Mithridate, primùm visos putavit Sallustius: at poterant bello Achaico & Asiatico videri. Ptolomæus Lagi Bactrianam totam nigram inter alia spectacula exhibuit. Delectantur spinoso ligneoque alimento; junco præsertim, cujus summitatem sæpenumero abrodunt. Sed nec hordeum purum vel cum fæno, vel gramen tenue & humile negligunt; sæpe & carduis contenti. Hodie Arabiæ deserta transmittentibus, hordeacea liba quinque quæ malum Cydonium magnitudine non superent, quotidie dantur.

Aldrovand. Hist. Bif. c. 34.

Descriptio. Aristot. H. A. l. c. 1. Scalg. c. 6.

Aristot. H. A. l. 5. c. 2.

Herodot. in Thalia.

Aristot. de partib. animal. l. 3. c. 14. Plin. H. N. l. 11. c. 37.

Locus.

Plutarch. in Lucullo.

Lucian. in Prometheo. Cibus Galen. Antid. l. 1. c. 14.

Varron. l. 1. c. 7.

ut quæ ictui Japonicæ machæræ facilè resistat. Neque enim hæc bestia, (ut apud nos pingitur) scutis munita est; sed hæ plicaturæ hos clypeos mentiuntur; neque una pars durior est alterâ. Rostro est porcino; sed ante acutiore, neque tam obtuso, in cujus extremitate cornu istud extat, unde nomen sortita est bellua, aliud altero majus pro ætate Rhinocerotis. Colore etiam cornu variat, modò nigrum, modò cinericeum, modò album est. Magnitudine autem corporis mediocris staturæ, Elephantem proximè accedit mediocrem, nisi quòd pedibus sit longè humilioribus, & propterea etiam tam conspicuum non est animal. *Locum* si quæras, invenitur in Africæ desertis, Abassia, multis Asiæ locis, regno Bengalæ, & Jacatru. Nec ævo Aristotelis Græcis notus erat, nec Romanis ante annum urbis conditæ DCLXVI. Quis primus monstraverit, inter antiquarios non convenit. Dio ab Augusto primum in triumphali pompa traductum, ait: At Plinius, Cn. Pompejum ludis primum exhibuisse, tradidit. Ideò Solinus: Ante ludos Cn. Pompeii Romana spectacula, Rhinocerotem nescivisse, reliquit. Herbis & virgultis perquam spinosis vescitur, nam linguam habet asperrimam. De *Natura* hoc duntaxat constat, cum Elephantem inimicitias gerere, nec sævire in hominem nisi laceffitum. Dimicaturus, cornu ad saxa limato præparat se pugnæ: in dimicatione alvum maximè petens, quam scit esse molliorem, perruptoque carniæ ambitu exanguem facit: quòd si alvum contingendi copia non datur, contra ipse à proboscide & dentibus ictus, deficit, & opprimitur. Irritatus, inquit Bontius, hominem simul & equum, tanquam pulicem prosternit, quem deinde lambendo necat, dum asperitate linguæ, cute ac carne usque ad ossa hominem denudat. Sclopeto læsus, dum per sylvas fugit, quicquid obvium est, cum summo frogore ac horrore audientium prosternit, etiam satis crassas arbores. Historiam insignisejus ferocitatis, vide apud eundem. Huc pertinet ex eodem & illud, quòd cæno mirificè gaudeat, nec prius etiam irritatus vindictam exerceat, quam catulo suo providebit. *Voce* suæ imitatur. Grunnit enim. *Carnibus* vescuntur Mauri: quæ tam nervosa, ut dentes ferratos exigat. Cutis in vino macerata, à Zacuto, in malignis propinatur. Cornu veneno extinguendo quidam propinant: lautioribus apud Romanos pro gutto in balneis erat. In eo oleum asservabatur loturis idoneum. In *Genera* quædam distinguï, affirmare non ausim. Dicitur tamen in Africa deprehensus, magnitudine asini sylvestris, cornu bicubitali, pedibus cervinis, auribus equinis, caudâ bovinâ.

Locus.

Dio Hist. l. 51. Plin. H. N. l. 8. c. 20. Solin. Poly. hist. c. 30. Bontius l. c.

RHINOCEROS

